

BEDRIJFSLOCATIES MET BLIJVEND RENDEMENT

Amersfoort, Congrescentrum De Eenhoorn
18 mei 2000

Nederlands Studie Centrum

in samenwerking met

KOLPRON Consultants

Oranjewoud Advies en Ingenieursbureau

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen

HET VASTGOED-PROCES

- Initiatief
- Locatieverwerving
- Planontwikkeling
- Financiering (eventueel ook :
- Realisering herontwikkeling)
- Verhuur/verkoop
- Beheer&exploitatie

HET CONGRES-PROGRAMMA

- Welkom&inleiding
- Toekomstwaarde *Pellenbarg*
- Procesmanagement *Timmermans*
- Beleggen in locaties *Reidsma*
- Vastgoedontwikkeling *Hol*
- Inrichtingsaspecten *Witzenburg*
- Nutsvoorzieningen *Quené*
- Beheer en exploitatie *Van Werven*

TOEKOMSTWAARDE BREDER DAN DUURZAAMHEID

NSC Congres “*Bedrijfslocaties met
blijvend rendement*”

Amersfoort 18 mei 2000

P.H. Pellenbarg
Rijksuniversiteit Groningen

TOEKOMSTWAARDE BREDER DAN DUURZAAMHEID

- Van duurzaamheid naar toekomstwaarde
c.q. blijvend rendement
- Hoge uitvoeringskwaliteit van
bedrijfslocaties : *hoe ziet dat er uit?*
- De *vraagzijde*: ontwikkelingen in de
locatie-eisen van ondernemers
- Het overheidsbeleid: *marktconform?*
- Conclusies

DUURZAME BEDRIJVENTERREINEN

- *Definitie:*
Samenwerking op bedrijventerreinen tussen
bedrijven onderling en tussen bedrijven en
overheden, gericht op het verbeteren van het
(bedrijfs)economisch resultaat, de vermin-
dering van de milieubelasting, en een
efficiënter ruimtegebruik
(*Min EZ 1998 Nota Duurzame Bedrijventerreinen*)

STREAMS

exchange of energy raw materials and water	joint use of utilities and firm functions
collective gathering and removal of waste materials	combining transport of goods and people

AREAS

more intensive use of space	high-yielding public utilities
joint commercial firm facilities	multimodal transport and high quality publ.transport

OPINIE VAN ONDERNEMERS

- Steeds meer bedrijventerreinen duurzaam
maar:
- Het concept is nog wel vrij vaag ....
pas op:
- Bedrijventerreinen moeten geen parken
worden; geen menging met woonfunctie
- Niet uitsluitend ecologische doelstellingen,
want:
- Economisch belang moet ook duidelijk zijn

VAN DUURZAAMHEID NAAR CONTINUÏTEIT

- Duurzaamheid wordt opgevat als milieuwaarde
Maar:
- Omgeving en bedrijf moeten *beide* overleven
- Niet alleen natuur en landschap, maar ook *investeringen* moeten hun waarde behouden
- Duurzaamheid: ecologisch *en* economisch
- Toekomstwaarde = *blijvend rendement*

“hoge uitvoeringskwaliteit van locaties”

HOE ZIET DAT ERUIT?

Voorbeeld: vijf Business Parks in de UK

- *STOCKLEY PARK, bij Heathrow (M4)*
- *CAPABILITY GREEN, bij Luton (M25)*
- *CAMBRIDGE SCIENCE PARK (M11)*
- *LYNCH WOOD bij Peterborough (A1)*
- *VENTURE PARK, bij Kettering (A14)*

Veranderingen aan de vraagzijde
DOMINANTE VESTIGINGSFACTOREN
 1900/1950/2000

• <i>100 jaar geleden:</i> - transport kosten - arbeidskosten • <i>in de jaren vijftig:</i> - agglomeratie factoren • <i>anno 2000:</i> - kennis en techniek - woon- en leefklimaat - milieu-overwegingen - overheidsregulering - image & representiviteit	van: economisch en technisch ↓ naar : sociaal en economisch

De vraagzijde van de locatiemarkt:
Vergelijking pushfactoren 1977-'88-'99

1977	1988	1999
1. Gebrek aan uitbreidingsruimte	1. Gebrek aan uitbreidingsruimte	1. Gebrek aan uitbreidingsruimte
2. Organisatorische overwegingen	2. Organisatorische overwegingen	2. Geen representatief gebouw
3. Slechte toestand bedrijfsruimte	3. Moeilijke plaatselijke verkeerssitu.	3. Slechte toestand bedrijfsruimte
4. Dreigende onteigening/huuropzegg.	4. Optimistische toekomstverwacht.	4. Organisatorische overwegingen
5. Geen representatieve omgeving	5. Slechte toestand bedrijfsruimte	5. Slechte bereikbaarheid
<i>Pellenbarg 1977</i>	<i>Besselink et al 1988</i>	<i>Kok et al 1999</i>

De vraagzijde van de locatiemarkt:
Vergelijking pullfactoren 1977-'88-'99

1977	1988	1999
1. Mogelijkheid tot uitbreiding	1. Gunstige verkeersligging	1. Representatief gebouw
2. Organisatorische overwegingen	2. Mogelijkheid tot uitbreiding	2. Bereikbaar voor afnemers/leveranc.
3. Aanwezigheid bedrijfsruimte	3. Gunstige plaatselijke verkeerssitu.	3. Mogelijkheid tot uitbreiding
4. Gunstige verkeersligging	4. Prijs te verwerken grond/gebouw	4. Gunstige verkeersligging
5. Gunstige plaatselijke verkeerssitu.	5. Representatief gebouw	5. Aanwezigheid bedrijfsruimte
<i>Pellenburg 1977</i>	<i>Besselink et al 1988</i>	<i>Kok et al 1999</i>

LOCATIEBELEID: CORRIDORS

- **Probleem: DEFINIERING**
 (verbindingsas? vervoersas=bundel infrastructuur? ontwikkelingsas? R.O.concept?)
- **Probleem: SITUERING**
 (waar lopen ze exact? Is er een N-corridor?)
- **Probleem: INRICHTING**
- (in *ieder* geval geen lintbebouwing!)
- **Probleem: FINANCIERING**
 (corridor is géén financieringsconcept!)

% van alle ondernemingen die zijn gelegen binnen een buffer van 5 km aan weerszijden van de autosnelwegen in Nederland (1995)

- Bouwnijverheid 56%
- Transportbedrijven 64%
- Industriële bedrijven 65%
- Detailhandel&horeca 74%
- Zakelijke&overige diensten 80%
- Groothandel 87%

*bron: FRW/RUG Bedrijvenpanel (N=1240)
Riemers 1999*

CORRIDORS EN TOEKOMSTWAARDE?

*Juist door het **beperken** van de locatie-ontwikkeling tot de corridors, wordt het mogelijk de landschappelijke kwaliteiten **buiten** de corridors te beschermen. Op deze wijze functioneert de corridor als drager van **ruimtelijke kwaliteit!***

LOCATIEBELEID VOOR BEDRIJVEN (ABC)

- Adviesbureau AVM (ioV Min V&W): Het juiste bedrijf op juiste plek lukt niet geheel. Het ABC beleid moet worden aangepast.
- Proefschrift Martens (KUN): locatie van bedrijfsactiviteit heeft géén invloed op het gebruik van fiets/OV. Schaf ABC maar af!
- VROM-Raad: Houdt op met mobiliteit te willen beperken via ruimtelijk beleid, want dat lukt toch niet

CONCLUSIES

- Verbreding van het duurzaamheidsconcept
- Gewenst: lokaties met blijvend rendement
- Kwaliteitseisen m.b.t. inrichting en beheer
- Vraag naar ruimte, maar ook naar kwaliteit van de invulling van die ruimte
- Lokatiekwaliteit realiseren in/door corridors
- Lokatiebeleid: verduidelijken en aanpassen